P. III. 1440

Hatodik évfolyam. 1. szám. Székely-Udvarhely, 1900. január 7.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Papok, tanítók, gazdasági egyleti tagok és közs. előljáróknak egészévre 6 kor., a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 kor. — Egy példány ára 16 fillér. Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, megismétlésenként [illegible] szóig 3 fillér, túlhaladó közlésnél 2 fillér, megismétlésenként [illegible] szóig. — Bélyegdíj kétszer 60 fillér. Nyilttér sora 1 kor. Hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő. — Hirdetések a szerkesztőségnél és a szerkesztő alfogadó minden hirdetési iroda. —

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomdája és könyvkötő üzlete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdekló közlemények, előfizetések és hirdetések intezendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

Esdeklő szózat a nemzethez!*

Jelige: „Hazádnak rendületlenül
Légy hive!" . . .

Leborulunk a Nemzet nagysága előtt! hála imát zengedezve adunk hálát Istenünknek ama nagy napon, melyen az 1900-ik évben érkezünk! Ezen évnek beálltával kétszázados multja lesz annak, hogy a római katholikus egyházzal unióra léptünk — mi görög katholikusok. — Az 1698—1699. évek óta elmondhatjuk, ha nem is mindnyájan — de általában, hogy: „annyi balszerencse, oly sok viszály után" — volt alkalmunk behizonyitani hazafias ragaszkodásunkat a Magyar haza és Nemzet iránt — hű alattvalói létünket Felséges uralkodó Királyunk iránt.

Legyen szabad a többek között felemlíteni a következőket:

Mária Terézia Királynőnk uralkodása idejében, midőn arról volt szó: „Életünk- és vérünkkel áldozunk!" — ott voltak őseink is a közös haza védelmében. — Az akkor is Balasfalvan székelt gyulafehérvár-fogarasi gör. kath. püspökség a saját költségén egy század katonaságot teljesen felszerelve állitott ki a haza védelmére!

Bab János püspök pedig a nagy ellniség idejében (1811—1817. között) kenyeret osztatott ki a hozzá folyamodó Székely-ségnek!

A nikolai kegy-képet — mely előtt egy buzgó nemzet mely tisztelettel meghajol — egy gör. kath lelkész készitette. Ezekre, s több ily fényes lapokra hivatkoztatunk s teljes önérzettel elmondhatjuk, hogy általában hű és áldozatkész fiai voltunk — s igérétet teszünk, hogy azok is fogunk maradni mindig — szeretett hazánkuk!

Nyilt arczczal merjük tehát kinyujtani kezeinket viszonti szivességért azok remenyében, hogy: *a jusagos cselekedet, mely teljesitve volt szükség idején — a multban — viszonti szivességre talál a jelenben!* . . .

Székely-Udvarhely város gör kath egyház községe, közelebbi értekezletén elhatározta, hogy a város fovonalán fekvő – már ronda állapotban levő — ősi időben fából épült lelkészi és esperesi lakóháza helyett, — tekintve a terület nagyságát — egy a czélnak megfelelő emeletes kóházat épit — melylyel a varos diszét emelve — a román tanuló ifjuságnak is, kik magyarul tanulni óhajtnak s kik számra nézve ma is 20-nál többen vannak itt, convictus gyanánt — esperesi felügyelet mellett — otthonul szolgáljon, azonban fájdalom! elmondhatjuk mi is édes üdvözitőnk szavával, hogy: „a lélek kész, de a test erőtelen!" A szándék megvan, de az anyagi erő hiányzik.

Sok jeles hazafi pihent már meg e kis hajlék falai közöt s meritett élettapasztalat a jövőre nézve! Sok bámulásra szin nyert itt vigasztalást s távozott el innen lelki nyugalommal itt tehát, hogy: a már szánalomra méltó százados és romlásnak indult faépület helyett a jelenkor hivatásának betöltheteése czéljából mihamarább egy diszes kóház felépittessék! Igen, mert:

E város a Székelyföld központjan lévén s három közepiskolával birvan, hogy jövő és dieső remeny all ennek létre hozásban, úgy a többek közöt is:

Hazánkban a nemzeti kérdés megoldása, a magyar és román tanuló ifjuságnak már kiskorában együttes neveltetése, a „kölcsönfiai testvériség megalkotása, az edes haza védelme, a magyar nyelv-, irodalom- és helyes irás megtanulása, egy öszinte hazafias generatió neveltetése stb., mind oly tényezők a jelen korszakban, a jövőre nézve, hogy ezt egy mivelt társadalom körében csakis a nevelő intezet adhatja meg, melyről irva van: „milyen polgárt nevelsz — olyant birsz."

Ezen czélból a belügyi m. kir. miniszter ur ő nagymeltóságának 75706/899.—VII. szám alatt engedélye és a balasfalvi nagymelltóságu érseksegnek 4246/899. sz. körrendeletére való hivatkozással — gyüjtö ivet nyitunk — s mely tiszteletté kérjük a kegyes gyüjtőket és adakozókat, hogy szives adományaikat, *tekintettel a czél üdvös voltának elérésére* és az engedély korlátolt idejére — lehetőleg mielőbb nevemre — Székely-Udvarhelyre eljuttatni méltóztassanak.

A bekuldendő kegyes adományokat hétrőlhétre Udvarhelyvármegye hivatalos lapjában a „Székely-Udvarhely"-ben hálás köszönettel nyilvánosan nyugtalványozni s a pénzt az épittető bizottsághoz fogom átttenni.

Székely-Udvarhelyt, 1899. deczember 1-én.

Az egyháközség nevében:

Sándor István, s. k.,
g. kath. esperes.

*Ezen felhivást a hazafias úgy érdekében szóról-szóra közöljük s ennek támogatására felkérjük összes laptársainkat. Szerk.

A választások tisztasága. Szell Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter, a választók névjegyzékének összeirása tárgyában a vármegyék és városok központi választmányához körrendeletet intézet, tekintettel arra, hogy a kurtai birásokról alkotott törvény 142. és 152. §-ai, melyek a kepviselőválasztók névjegyzékének összeállitására, kiigazitására és a jogorvoslattal kapcsolatos eljárás szabályozására vonatkoznak, januar 1-én elettelopett. A rendelet lényeb a választói névjegyzék megfoganásának utasitja az összesitő küldöttségeket, hogy a törvény minden betüjet szigorban megtartsák s ennak szellemében járjanak el, hogy törvényes jogának gyakorlásabol senki se zarassek ki. A választók ezuttal telepesek ujbol fognak összeirattatni s az uj összeirások alapjan készült névjegyzékeknek alapjat vetik meg. A foldadomanyunnak allando jellegu megallapitasa is ennek az evnek a foladata. A rendelet pontosan megállapitja a bizottsákat s fegyelmezésre felhivja mellette utasitja az illetekes tényezőket a határidők szigoru betartására. A rendelet befejező részében a belügyminiszter kijelenti, hogy felelőssége teljes tudatában, felügyelni hatásköreinek legnagyobb gondaval fog eljárni; a törvény végrehajtása körül tapasztalt legkisebb mulasztást vagy törvénysértést pedig a legszigorubban fogja megtorolni.

Öt esztendő.

Mese egy nadrágról, egy vasutról és még valami egyéb.

Sok, sok esztendővel ezelőtt, messze, messze a mesés keleten a mesés mikádó nagyobb birodalmába hajó erkezett s a hajón olyan különös emberek, a milyenekről a mesés birodalmában sohasem álmodoztak az eg fiai.

A dolognak csakhamar hire futamodott s nagy néptömeg csődult össze a tengerpartra, hogy a jövevé-

A „SZÉKELY-UDVARHELY" TÁRCZÁJA.

Még egyszer uj esztendő.

(A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája.)

(**b. s.**) Tiszteletlétel előlirott mindenemű, nemü és rangu ujságokban s mindenféle rovatokban követett már el mernyéletekat ugy az irodalom, mint a jó ízles revésara. S tiszteletlétel előlirott, tökeletesen meg van arrol győződve, hogy a hős magyarban számon tartják az emberekneк irabban elkovetett bünei is; tiszteletlétel előlirott a pokol mélyesges kutfeneke kabinetel kap es pedig bünelleg merve ket kalyhafüttövel.

Nem szeretem azonban a lépletes beszédet. S rógös ujságiroi palyamon itt ott annyi mindenféle dolgot lepleztem már le, hogy hütlenség lenne magammagamhoz, ha ezuttal ki nem jelentenem, hogy ez a tiszteletlétel előlirt ur: én volnék.

És mégis, ha mérlegelem az eseljeket, melyek közt bünös lelkem majdan megjelenik az Ur magas szine előtt és számomban kell mázsa a leggazságosabb birónak, némi megnyugvást érzek.

Ilyenkor sejtelmem támadnak, hogy Lucifer ország halálom utan nem igen kapja meg a varva-vart lakot.

S a kalyhafüttömnek kiszenő kött ordog meg jó ideig lödörógher facerón a pokolban.

Másvilágra költözködesem után ugyanis, azonnal ki fog tünni, hogy en bineim-soha versek faragasával nem toltezem. S önkepoókori mercenyletem is valamennyien kötetlen alakban diszteleukedtek.

És ez lenyeges. Igen lényeges. És-ön tikos karöröммel gondolok arra a jelenetre, a mikor minden kiderül es verseló társaim sihök mind helyetöri . . .

Kérem: tisztelettel, nehogy feltessek ennek a bevezetésnek valahogy üini. Mert ezt a kaján irigysegy sugalta tisztán. En ugyünis rendkivül szeretem a versezket, meg ha Hazafi Verai János, vagy Honfi Keresztesi Pál polgártársaim cseleszik is azokat. És én lehetőleg elolvasok minden verset, a melyikhez csak egyszer hozzáférhetek. S szeretném, rendkivül szeretném ő is egyszer-egyszer egy szép verset irni, de bizony en nem tudok. Más egyebet sem igen tudok az igaz, de már verselni ugyen schogy sem. Deresedő fejjel már hévalthatja az ilyent az ember.

Neha napjan, ha egy-egy arkus finom minszter papirosbol jutok s véletlenül a tollam is egészen uj — elöörül az ilyesmi is nekem az szép dolohen — mondom Ilyenkor különösen erőt vesz rajtam az a kivánság, hogy verset irjak. És en nem tudok. Pedig ugy szeretnem megtanulni. De hát ezt nem lehet. Igy hát irgyseggel lüt el minden vers — irgységemben barbar modra kiesufolok minden verseket. Ez azonban a poetáknak hata tisztesnek semmit sem árt. Ellenben nekem maholnap több fesz az ellensegem, mint a hajam szala.

Vesülok s az öregseggel bizony együtt jár a szentmenteletem. Hát en elhatároztam, hogy frontot valóztatok s ezentul minden néven-nevezendő verset, ha csak módomban lesz kiszerkeszteк, hátha igy csökkenne az ellensegem száma s halálom után siro poetak almak körül ravatlomat. Hülö be szép lesne . . .

Az uj esztendőben a legelső vers, mely kezelésem alá került itt következik s en adom a kisérő levellel együtt; annál is inkább, mert hát a vers is székely termek s az ujságnak ezt a peldanyat, ha jól emlekszem királyi ugyesszi felhivas értelmében a gazdasi kiallitásra is el kell küldeni. A francziák valoszinüleg azonban ugy sem értik meg s en voltaképpen nem isigen tudom, hogy ez mireánk-e vesztesség vagy orajok nyeresog. A level es vers itt következnek szó szerint:

A tekintetes hirlap szerkesztőséghez

Székely-Udvarhely.

Van szerencsém mint falusi székely ember ezen uj évi köszöntő czimu müvemet Khirdetés végett a tkes. szerkesztőséghez benyujtani s ugyan ezért alázatosan kérem szétfoszlasson az uj év első hetében megjelenő beszes lapjaba kitüntetni sziveskedjek mint székely népszinu termeket.

Alázatos szolgája maradok a szerkesztőségnek

Martonvas, 1899 deczember végén.

Vary Dénes.

Ujévi köszöntő.

Itt van egy év, itt van ujra,
Örömünkre anagy bünkra,
Bizunk mi csak Istenünkbe,
Remenykedve, hogy nem hagy el.
Éppen mostan ezen perczben,
Egy uj esztendőt kezdtünk,
Értünk el mi egészségbe,
Ezerkilencszázad évbe.
Egy szazadnak elteltével,
Ezernyolczszázad évekszerint,
A kik mostanig még elünk,
Jo esztendőket töltöttünk.
A hogy jön az év kezdete,
Minden ember kezdi szivesen,
De hogy mit hoz a jövendő,
Azaz egy már titkos jövő.
Ezert hát csak Istenünknek
Hala mindenkor legyen meg
Hogy meg őrzött mi bennünket
A hazának s életünket.
Dicsertessék ő szent neve
S áldott legyen mindörökre,
Hogy ez országnak a népe,
Dicsérettel mondjon érte.
Bizunk mindig az Istenbe
Ha fermentt hát nem hagy el,
Megadja a szükségeket,
Elelmet es egészséget.
Jövő titkat mi nem tudva,
Bizunk abba, Isten tudja
S gondot visel reánk ujra,
Betegeket megvigyoljuk.
A mult év is ezen népre,
Áldást hozott jó tekezve,
Gabna gyümölcs, mindenféle
Jó gazdáknak esztörsébe.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nyeket megbámúlja. Mire partra szállottak, megtudta az ujságot a császár is. Parancsot adott tüstént, hogy az idegeneket vezessék elébe, mert hát bármilyen kémcsés is valaki, ha egyszer császár, csak nem mehet a tengerpartra ácsorognai a jámbor kálik közé. A hajósok a mint megértették valahogy mirél van szó, ajándokokkal megrakodva azonnal a leghatásmasabb ur elé siettek. S az egy kiválasztott fia örömmel fogadta a szebbnél-szebb tárgyakat, melyeket hódolatuk jeléül raktak elébe az idegenek. Ám regi dolog már, hogy az ember soha sincs megelégedve azzal a mije van s mindig többre vágyik. Mért telt volna kivétel ez alól a császár. Neki a hajósok praktikusabb ruhái tetszettek meg s ezek közül különösen a járás-kelésre igen alkalmas szük, alsóhós Nosza hivatták sürgösen az uivati szabót, hogy készítsen azonnal egy nadrágot, ha tud. Az udvari szabó pedig nem azért viselte magas hivatalát, hogy a mit elébe tettek azonnal utána ne tudja varrni. Hát készített egy pompás selyem nadrágot. A mikádo igen örült az uj öltönydarabnak s mindjárt magára is huzta. Örömo azonban csak addig tartott, mig a tükörbe nem pillantott s a mint ezt megpillantotta, azonnal dühös haragra változott. Ennek a haragnak pedig az udvari szabó adta meg az árát. Mert hát lenyakaztak menten. A nádrágot ugyanis görbe volt. Kihirdették azután az egész birodalomban, hogy a nagyméltóságú hivatalt az nyeri el a szabók közül, a ki egy pár egyenes száru nadrágot tud készíteni.

Pályáztak is igen sokan s nem igen hisszük, hogy valahol egyhamar annyi pompás nadrág készülne, mint akkor a mennyei birodalomban. Mihamarabb is, ha mindeninek a készítője halálal lakolt. A nadrágok ugyanis mind görbek voltak. A hatalmas császár csakném sirt dühében s utolsó eszközként az idegenekhez fordult. A hajó szabója el is készítette, a mi kellett; de hát nem volt jobb az se a többinél. Karóba huzták azt is, de ezzel azután be is szünt a szabóhalál; mert az idegen kijelentette, hogy nem a nadrágokban van hiba, hanem ő felsége lábszárában, tudniillik azok a görbek. A mint a császár meggyőződött, hogy az idegennek igaza van, lemondott az egész nadrágviselési tervről. S megtiltotta azt az alattvalóknak is. Az ég fai azonban épen ugy divatkelvelők, mint más földi halandók s a mennyei birodalomban divatba jött mégis a nadrág. Mert hát az praktikus valamiféle s az ég fai praktikus emberek is.

* * *

Nem tudjuk hamarosan, melyik esztendőben egy angol koncorczium örökös pénzadozatokkal, támogatva az egész diplomáciáról, felépítette Khinában az első vasuti vonalat. S megindult a gőzös sipolva, dübörögve s hiában való volt a hatalmas chinai császár minden tiltalma, mert a khinézerek a mandarintól le a kuligi vigan lévő szolgáig s vontatóon. A khinai nagyanás bebiláttak, hogy a vasut megbécsülhetetlen közlekedési eszköz és használtát; mert a khinaiak praktikus emberek.

A császár mit tehetett egyebet, jó képet vágott a dolopoz, hogy bizon belátta, hogy a haszonszerzésre nem megyen. Barátságosan közeledett az angolokhoz s alkuba bocsátkozott velök, hogy adjak el neki a vasutat. Az angolok kapva-kaptak a jó alkalmon s örültek neki, hogy a czivilizáczió hatalmas vivmányainak meghódol a császár is. S busás áron eladták a vasutat.

A mint a vásár megtörtént, a császár neki állott és összeromboltatta az egész vonalat. Az angolok pedig neki állottak és felépítették a vasutat, mert hát az angolok is igen praktikus emberek. A khinézerek pedig mégis csak használják a vasutat.

* * *

Ő esztendővel ezelőtt Székely-Udvarhely városban felállítunk a iskasodik nyomdát és ezzel vége vetettünk annak a vissza állapotnak, hogy e nagy közönség egyrésze nyomdai szükségletét sok költséggel és fáradsággal s fölség sok időveszteséggel idegen városból volt kénytelen beszerezni. Ugyun akkor egy lelkes kis csapat szerkesztőben és kiadásunkban éppen tavaszunapján megjelent a „Székely-Udvarhely" legelső száma.

Nem hivatlanul jöttünk: szükség, életbe vágó szükség volt az uj nyomdai vállalatunkra, mint a „Székely-Udvarhely"-re s mi csak engedtünk annak a megtisztelő bizalomnak, mely a vármegye akkori vezető férfiai részéről bennünket ért.

A Dr Vajda Emil felelős szerkesztőbül, Kénosy Béla, Solymossy Endre és Embery Árpád társszerkesztőkbül és Pogány Kornél fomunkatársbol álló szerkesztőség a leghelyesebben igy formulázta volt annak idejen lapunk czélját:

„Magyarország minden vidékének, megyéjének, városunak megvannak a maga külön igényei és szükségei. S czéknek leghatásosabb szószólója ki lehet más, mint ő maga.

Székelységünk anyaházra nélkülözte azt az organumot, mely a megyét és várost szolgálni s igy a székelység érdekeit védeni van hivatva.

E czélbol elhatároztuk, a megye irányadó köreinek támogatásával egy hetenkint megjelenő közigazgatási, közgazdasagi, közmivelődési és szépiroda mi heti lap megindítását".

Ő esztendeje, hogy az első szám megjelent. Az egyetértés és a béke helyre állítása; ez volt a jelszavunk s ez ma is.

Ő esztendő az idő véghetetlen tengerében kevés, igen kevés jól tudjuk. De szakadatlan munkában s küzdelemben eltöltött ő esztendő, a véges emberi életben már számot tesz.

Nagy anyagi khtartásra, véghetetlen szorgalomra volt szükségünk, hogy a „Székely-Udvarhely" ő esztendeig fennalíhasson. Hiába való volt a vezetők jóakaró támogatása, a munkatársak tehetsége, fáradságot nem ismerő lelkes buzgalma. A székelység khinaibb volt a khinainál.

S mig ott a nagy khinézer császár mindenel elkövetett az ujitások ellen, de a nép minden tilalom daczára meghódolt a praktikus ujitásoknak. A székelység saját ügyet feldátian nem tördömségel fogadta.

Akadtak nekünk is górbe nadrágosaink, a kiknek hiuságát bántotta az ujság és a vállalat.

Mindezeket csak azért emlitjük fel most, hogy némi hahány képet adjuk a nagyközönségnek, milyen sok fáradságba s áldozatba került a Székely-Udvarhely megalapitása.

Lapunk mai számával a hatodik évfolyamaba lép. Nem csupán a szerkesztőségé és kiadóhivatalé az érdem, hanem első sorban az előfizetőké.

Nem akarunk dicsekedni vele, távol tőlünk meg a gondolat is; de mikor magunk mögunkban alunk szemevele, hogy mi végeztünk ő ev alatt: némi büszkeséggel felelhetünk a kérdésre, hogy az adott körülmények között megtehetően sokat.

Vállalatunk megindítása óta számottevő mivek jelentek meg és jelennek kiadásunkban. S nem volt az a közügy semmiféle téren, melynek előharczosa a Székely-Udvarhely" ne lett volna.

Ő esztevés számba menne, ha egyenként felsorolnók mindazokat az ügyes dolgokat, melyeket megindítása, felleníditése és pártolása hagyján hasábjain indult meg.

Munkatársaink sorában, kik már majdnem mindnyájan az első szám megindításakor itt voltak: Ádám Albert, Dudó Ferenczné, Bod Károly, Csanády Zoltán, Gálfalvi Dénes, Gyöngy Sámu, Daróczy János, Demeter Lőrincz dr, Diemár Károly, Embery Árpád, Fás Gyula, Fejes Áron, Ferencz Tivadar, Fischer Ferencz, Gáspár István, Gláz Ferencz, Gyarmathy Endre, Gyurmán Pál, Gönczi Lajos, Gyerkes Mihály, Hann Károly, Hargita Nándor, Hlatky Miklós, Harmath Ödön, Jánossy Péter, Jung-Cseke Lajos, Kassay F, Ignácz, Király Aladár, Kertész Albert, Kovács Dániel, Kovács Mór dr, Kondor Lajos, Lányi Imre, Molnár Károly, Németh Albert, Nosz Gusztáv, Olasz Gyula, Pálfi Károly, Poppov Péter, Ravasz Árpád, Rázokóvy Sándor dr, Sándor Mózes, Soó Gáspár, Solymossy Lajos dr, Solymossy Endre, Szabó Albert, Szombathalvi Lajos, Spaller József, Tamás Albert, Török Albert dr, Ugron János, Ugron István, Zonda József stb. stb. a helybéliek közül.

Aldor Imre, Balassy Dénes, Balogh Teréz, Bedő József né, Borbély Sámuel, Bellé László, Benedek Elek (Székely Huszár), Benedek Imre, Balás Imre, Baczó Lajos, Báttaszéki Lajos dr, Bőjthe Béla, Damó Dénes, Dániel Gábor id., Daniel Elek, Daniel Gábor dr, Dániel Károly, Derzsi József, Demeter Ármes, Deák Ferdinánd Vajda Tímea, Dorozs Györgyné, Deák Gyula, Elekes György, Fülei-Szántó Lajos, Fekéty Miklós, Farkas József, Ferencz Miklós, Gálffy Kálmán, Gálffy István, Hargittai Béla, Heltay Ferencz dr, Jakab Miklós, Jakabfalvy Gábor, Jakab József, Kovácsy Béla dr, Kovácsy Albert dr, Kriza Sándor, Kontsagh Sándor, Kovács Mihály, László Mihály dr, László Gyula, Lőrincz János, Mathe József, Marossy Mózes, Pálffy Ferencz, Pálffy Aladár, Pétofi Tamás, Palló István, Rákosi Viktor (Sipulusz), Rózsa Géza dr, Raduly Sándor, Sebesy Ákos, Sándor Lajos, Szent-Királyi Árpád, Szász Ferencz, Szalontai Albert, Sz. Szakáts Péter, F. Szabó Lajos, Szocs Antal Tarczafalvi Albert, Szocs Lajos, Tompa Árpad, Ungváry Berta, Vegh Ferencz, Vitályos Albert, Veres Ferencz, Veress Menyhért, Veress Mózes stb. stb a vidékiek közül.

A munkatársaknak ez a díszes gárdája jövőre is a Székely-Udvarhely kötelékében maradt.

Lapunk a jövőben is első sorban a vármegyét szolgálja, tehát a székelység érdekeit.

A székelység organuma, az voltunk s azok is maradunk.

A Székely-Udvarhely az lesz a jövőben is, a mi a multban volt.

S midőn ugy munkatársaink, mint az előfizető közönségnek eddigi kegyes támogatásáért hálás köszönetünket nyilvánitjuk kérjük, hogy azt a jövőben se vonjak meg tőlünk.

Bizunk benne, hogy a tespedésnek, a maradásnak valahára vége lesz s a székelység sem zárkozik el saját ügyei elől. Nem lesz rosszabb a khinainál. S a székelység haladásának egyik legfontosabb faktoriát: a Székely-Udvarhely"-et a jövőben sem jobban támogatja és pártolja.

Mi hisszük, hogy igy lesz.

Az előfizetési arak lapunk czimoldalán olvashatók.

Teljes tisztelettel:

A „Székely-Udvarhely"
szerkesztősége és kiadóhivatala.

TANÜGY.

A kolozsvári Ferencz József magy. kir. tudományegyetemen az 1899—1900-diki tanév II. felére a beiratkozások a tanulmányi, fegyelmi- és leczkepénz-szabályzat 24. §-a értelmében 1900-ik évi január hó 7-én kezdődnek, ugyanezen hó 18-ig bezárólag tartatnak. A kik ezen határidőben valamely elhárithatatlan akadály miatt személyesen nem jelentkezhetnek, a tanulmányi-, fegyelmi- és leczkepénz-szabályzat 25. §-a értelmében a fennebb megszabott határidőn belül tartozunk akadályoztatásukat igazoló hiteles okmánynyal felszerelt és az illető kar dekanjához intézett kérvenyben előjegyeztetésüket kérni s meghatározni azt az időpontot, a mely szerint személyesen megjelenhetnek a beiratásukat ugy a quaestorban, mint az egyes tanároknál letesiöthetik. E határidő azonban februar hó 24-én tul nem terjedhet.

Meghivó. Az udvarhelyvármegyei általános tanitegylet Udvarhely járási fiókköre 1900. évi január 18-án d. e. 8 órakor Székely-Udvarhelyt, a községi iskola termében gyűlést tart, melyre a kik minden tagjai tisztelettel meghivtuk. Miklósfalván, 1900. januar 4-én. Sándor Lajos, kori elnök.

IRODALOM.

Boros György theologiai tanár a kolozsvári Dávid Ferencz-egyház ünnyteveikenségű titkára szerkesztésében egy 82 oldalra terjedő füzet jelent meg „Tizenkét czikk az unitarismusról" czim alatt. A füzet kiadója a Dávid Ferencz-egylet, mely a vallásos eszmék tisztázása, terjesztése és a valláserkölcsi élet javitása terén anyagi áldozatoktól sem rettenve vissza, lejeltsi a szó teljes értelmében nemes hivatását. Maga a füzet 10 jeles unitárius irónak leikismeretes munkájá s alkalmas arra, hogy az egyház hivelőn fejlse és ontodásossá tegye az unitáriusok szerinti vallásos eszméket, de nagyon jó arra is, hogy más felekezetiknek az unitáriusokról táplált nemely téves nézeteit eloszlassa. Minden vallásos ember, a mig az erkölcsi elet ohrentartásara, fejlesztésere befolyásal van, létjogosultsággal bir s fontos társadalmi alkotások cziráját hordozhatja magában. Oly irányt látunk e füzetben, mely e kiválóan magyar egyház szellemeyi czéljait, törekvéseit a legszebb világitásban mutatja be. A gondos szerkesztő avatott kézzel a füzet három czikkelyét adja, a főpásztor pedig a bevezető első czikkelyt a tőle megszokott könnyed, sziros formában irta meg. A tárgyak változatossága s az irály valaszteksossága igazán élvezetes, hasznos olvasmánynyá teszik. Ajánljuk az érdeklődők szives figyelmébe. Ára 30 kr.

Naptárak az 1900. évre legnagyobb választékban a „Székely-Udvarhely" kiadóhivatalában (**Belényi Pál könyvkereskedése**. Székely-Udvarhely, Kossuth-utcza) kaphatók. A legkedveltebb és elterjedtebb Naptárak:

1. Székely-Egyleti Képes Naptár	40 kr.
2. Erdélyi Képes Naptár	30 kr.
3. épes és alási Naptár	60 kr.
4. Regéli Bársi Naptár	40 kr.
5. Protestáns Uj Képes Naptár	40 kr.
6. ó és ujszágos Régi Naptár	30 kr.
7. Kossuth Naptár	40 kr.
8. Pelöfi Naptár	30 kr.
9. A Szent Czimái Képes Naptár	30 kr.
10. A Szent Háromság Naptára	30 kr.
11. A Nepszabadság Naptára	20 kr.
12. Az ujszágos Mátyás király Naptára	20 kr.
13. Fogfelismerő Naptár	20 kr.
14. Fülmüvesek Naptára	20 kr.
15. Tündérek Naptára	20 kr.
16. Ös-Magyarok Naptár	20 kr.
17. Kis meselő naptár	20 kr.
18. is hiszi naptár	20 kr.
19. Szerzetesrendek Magyarország Naptára	25 kr.
20. Amagyar nép és kö pes naptára	25 kr.
Egyetemes Regényta Almanach	1 frt.

21. Hetedhetőszerű szép mesék naptára	25 kr.
22. épes Kossuth nápt.	25 kr.
23. Szerelemszázszépgyermek nyelvi naptára	25 kr.
24. Bátyám uram nevesünk naptára	25 kr.
25. Szántóvetők naptára	25 kr.
26. Képes keresztény napt.	20 kr.
27. Hü, rendtartó szeretet de a Szent Czimái napt	30 kr.
28. A magyar nemzet napt	30 kr.
29. Budapesti Képes családi naptár	30 kr.
30. József főherczeg honvéd naptár	30 kr.
31. Lépes Petőfi-naptár	30 kr.
32. Magyar hősök naptára	40 kr.
33. Szent Mihály naptára	40 kr.
34. A Kosmos nagy képes naptára	45 kr.
35. Magyar millenium napt.	55 kr.
36. Otthon nagy képes családi naptár	55 kr.
37. Budapester Bote	40 kr.
38. Neuer illustrirter Volks-Kalender	40 kr.

Egyetemes nagy képes napt. 1 frt.

Ezeken kivül heti előjegyzési, fali stb. naptárak.

KÜLÖNFÉLEK.

Az uj évben.

Eltünt hát a régi . . .
Helyet adott ismét
Egy uj esztendőnek.
Vele — bár csalódtunk —
Vágyaink, reményink
Uj szálakat szőnek.

Mint a folyó útja
Szerváltozatu
Partok közötti hordja:
Ugy visz a remény is
Ujabb czélokhoz
Sirjai közt sorba . . .

Sivár életünkben
Nyugtalan lélekkel
Keressük »o a z u n k«.
Es hogyha elértük,
Pihenni se tudunk,
Ujbol menni vágyunk.

Bölcsődal, ifju vágy,
Férfi tett és aggkor,
Melynek álma sincsen:
Mi elégitheti ki,
Ha nem a végtelen,
Hacsak nem az Isten...?!

Fülei Sz. Lajos.

— Lapunk mai számához posta-utalványokat csatoltunk, hogy az előfizetést m. t. olvasóinknak ezzel is megkönnyitsük. Kérjük ezeket felhaszználni és ismerőseik körében lapunkat terjeszteni. Az utalvány szövegében a nem kivánt rész egyszerüen áthuzandó.

— Uj évi tisztelgés a vármegye fő- és alispánjánál.

Régi jó szokáshoz hiven, ez évben is a legszivélyesebben üdvözlték ujév napján vármegyénk fő- és alispánját. Hölaky Arthur főispánhoz a vármegye és város tisztviselői karát Damokos Andor dr, vármegyénk alispánja vezette s tolmacsolta, kifejezte a magra és a tisztikarra nézve igen hőszinte jó kivánatait. Kérte, hogy az uj év alkalmával O császári és apostoli királyi felségének juttassa el e vármegye és város tisztviselői karának alattvalói legjobb kivánatait. Erre főispánunk meleg szavakkal megköszönte a koronás királyunk ő felsége iránt kifejezett rendithetlen hűséget, üdv- és szerencsekivánatot s igérte, hogy illetékes utón a iron számolyához juttatja. Hálás érzelmekkel fogadta az iránta nyilvánitott jókivánatokat. Biztosította további jóindulatáról. Majd a tisztviselői karok a fogyott vezetéseket az alispát üdvözlték.

— **Majláth püspök és a zetelaki ember.** Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspöknek fenyes emlékezet tehetségéről a legfőképpen népies kedvességéről ad tanubizonyságot azon eset, mely a napokban történt. A tövisi állomáson Biró Mihály bement az étkezőbe a sig foglalt helyet,

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Majláth gró' hozzá mentem s majdnem feléráig elbeszélgettek Biró Mihály urammal, ki zetelaki földmives, s a kit csakis egyszer láttott volt még az erdélyi pispök. Mondanunk sem kell, hogy Biró uram itthon mélyi bizakösseggel beszélte el a nem várt és nem remélt kitüntetést.

— **Eskütö**. Fazakas Dénes bözödujfalvi tanitó, Fazakas Dénes fiatfalvi körjegyzö fia e hó 3-án esküdött örök hü-get Szalontai Ilonának, Szalontai Albert szekelykereszturi kir. végrehajtó kedves leányának Székely-Keresztuert.

— **Kinevezések**. Az igazságügyi m. kir. miniszter a helybeli kir. ügyészség kerületébe Székely-Udvarhelye: Sso Benedek ügyvédet, helyettesének Bartók Gyula aljegyzőt; Homoród-Oklándra: Gotthard János, helyettesének Máthé Dénes aljegyzőt; Székely-Keresztura: Viola Sándor dr, ügyvédjelöltet, helyettesének Nesztor Lőrincz joggyakornokot — kir. ügyészsé-gi megbizottaknak nevezte ki. — A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter Nemes Julia okl. tanitónőt a nagygalambfalvi alelemi iskolához rendes tanitónőnek nevezte ki. — A pénzügyi m. kir. minister égei Major Ferenczet segesvári kir. p. ü. ig. számgyakornokot a bereczki ügyvédi igazgatóság mellé rendelt számvevőséghez számtisztnek nevezte ki.

— **A szegény emberek örömére**. Lapunk mult számban emlitettük, hogy vámnagyunk összeretelhen álló föispánja mult vasárnap Tarcsafalvára utazott, hogy a Palffy Dénes földbirokosnál több, mint 30 év óta szolgáló Csiki Andrásnak a földmivelési m. kir. minister elismerését személyesen adja át. Fényesen fogadták föispánunkat. Diszkapuval várták. Több, mint 12 községből a hozzátartozó sorfalat állott és tisztelgett. Beláthatlan embertömeg gyult a diszkapuhoz, hol Pap Pál ifj., kobáldemeterfalvi közs. pénztáros, szekely embertől is rükán hallhatott szép beszédben üdvözölte. Föispánunk meleg szavakkal válaszolozta. Majd zeneszóval, példás rendben vonult a menet az ünnepely szinhelyére, hol Hollaky Arthur föispán átadta az ünnepélyes az 50 korona jutalmat és diszokleveleket beszédi kisertebben. Erre Gyöffy Gergely nagy-galambfalvi pap mélyreható beszédet mondott s megköszönte föispánunknak farádsagát, melyet az érdem jutalmazására fordítani kegyes volt. Majd Urmösi Sándor tarcsafalvi pap — levente s magyarló tanykedebel s a nép javára — felkérte föispán Ö méltóságát, hogy a jelenvoltak nevében mondjon hálás köszönetet Darányi Ignácz dr, földmivelésügyi m. kir. miniszternek nagyértékü kitüntetésért. A járás részéről ott voltak Gálffy Balázsné főszolgabiró és Dolny Róbert szolgabiró is. — E hónap 8-án Szent-Erzsébeten folyt le az előbbihez hasonló másik ünnepség. Ezutánt Hollaky Arthur föispán és Damokos Andor dr alispánt szinten diszkapuval fogadták a szomszédos községek tüzoltói és igen magyarsáma levente-csapatai. Gány József ujszékelyi közs. biró üdvözölte a fö- és alispánt. Ezután Kemény Béla biró földbirtokos udvarába vonult a menet, a kinek Korch Sándor nevű segédkertészét érte a magas kitüntetés 40 évi hü szolgálatáért. Az ünnepség szinhelyen Kertész Mózes fogadta az erkezőket, mire föispánnak szivhez szóló, szép beszéd közben átadta Korchnak az 50 korona jutalmat és diszokleveet. Majd Damokos dr alispán, Gálffy főszolgabiró és Damokos Samuel tanár beszéltek. Az ünnepséget a kissolymosi daloskór szép ecsete zárta be. Ezután Kemény Béla báró vendégül fogadta fö- és alispánunkat s az összesreglett székely ősiyalmak 45 vedder kort adott, a kik zene mellett vigan köszöntgettek és eltettek Korch Sándort s áldott lelkü, nemes szivü gazdájat Kemény Béla báró.

— **Az uri Kaszinó pártlatlanságát** vall azon felhivás, mely szerint a helybeli vendégösokét és czukrászokat — az eddigi szokások helyett — az elmúlt szombaton san felszólitja; hogy a kik a folyó évi február hó 1-én tartandó táncczestélyen a vendéglőt és czukrászatot ellátni óhajtják, ajánlatukat az arakat feltüntetö élhajaikkal együtt a hó 10-ikig Solymossy Lajos dr, biztos. elnökhöz nyujtsák be.

— **Két életmentö ember**. December 27-én az égei határon jásfalvi Jakab Lőrincz egy meglagyott embert talált. A jószivü felebarat másfélkilométer távolságról a hátán szállitta be a tehetetlen, már halottnak vélt embert a faluba, a hol azonnal hozzá fogtak az életi müve'etekhez, a melynek eredménye kedvező lett, mert két és fél órai kemény dörzsölés után, már lélegzeni s nemsokára szólani is kezdett a halottnak vélt idegen. Mamay a vizsgálat kiderítette, hogy a lesmeretlen h.-szt.-mártoni Peter Mózes, a ki ittas fövel indult Abránfalvára, de a hideg miatt majdnem életébe került az utja. Most Isten után jásfalvi Jakab Lőrinczének és égei Ferencz Dénesnek köszönhet életét. A községi biró másnap falujába szállitotta a szerencsétlent.

— **Diák bál**. A székelyudvarhelyi ev. ref. kollegium ifjusága 1900. január hó 27-én (szombaton) a „Kirándulók" javára táncczestélyt rendez, a melyre hivok a napokban mennek szét. A rendezőség faradhatlanul buzgólkodik az ezt sikerének érdekében.

— **A m. kir. levélhordó falun**. A posta- és távirö igazgatóság kérés folytán elrendelte, hogy a helybeli postatestvérlaktól ezentul Bethlenfalva és Kadicsfalva községekbe a napiusta kétszer a postai küldemények m. kir. levélhordó által kézbesittessenek. E hó 4-én volt a várva-várt nagy nap. Ekkor vonult ki Buzogány levélhordó első izben s tette meg a kb. 32 kmtr hosszu utat. Jóban igen örültünk a mindennapi postai hiánnak egyuttal konstatáljuk, hogy az egész város területe (ide számitva Szombatfalva városrészt is) a jelenlegi négy levélhordó kevésnek bizonyult s nagyon óhajtandó, hogy az örödik, s mielőbb beállittassék. A Vármegyének többi községeinek postai mizériái megszüntetése e nézve, mely már régen fogalmaztoztja az irányadó köröket, czélszerünek látnók, ha közjegyzői csoportonként egy-egy lóháton járó postás alkalmaztatnék. Ma már annyi a katona-viselt, nyugdijazott és végkielégitet nyert ember, hogy erre alkalmas, megbizható és kaucziót tenni tudó egyént bőven lehetne találni. Ló helyett a biczikli is czélszerű volna.

— **Füllérestély**. A polgári önképző-egylet ez idei első füllérestélyét hettőn f. hó 8-án tartja meg. A rendezők Szentes Ilona, Mészáros Róza és Valentsik Lajos, Valentsik Endre olyan változatos műsorról gondoskodtak, mely valóban mellő ugy az egyesülethez, mint az első estélyhez. Dialogot adnak elő Kovácsy Albert dr és Kovács Géza, ugyszinten Bokros Irénke és Fodor Boldizsár. Ezenkivül Bonnyay Imre. A műsor egyik legérdekesebb száma enek lesz. Azt pedaznak nem árulhatjuk el, hogy ki énekel.

— **Az Erdélyi Kárpát Egyesület** közbenjárására a kereskedelmi minister engedelyezte, hogy az olyan vasuti állomásokon, a hol pályavendéglők nincsenek és a hol egészséges kutviz nem áll rendelkezésre: az erdélyi ásványvizek árusitassanak s nincs kifogása az ellen, hogy az alsóbb rendű vasuti alkalmazottak onként vallalozz vendéglőzés, ásványvizek, vagy erwi árvai azon állomá sokon, hol a szemelyszallitó vonatok meg gfeleló tartózkodási idővel birnak, árusitsak. — Egyszersmint kiesz-közölte a nevezett egyesület, hogy a nemzetközi halászkozi tarsulat hajlandó a vasuti étkezö kocsikba egy delyi ásványvizet is bevezetni. Erre nézve a forrásvizek tulajdonosait ajánlatok tételére felkérte az egyesület.

— **Nyilvános számadás**. Szombatfalva városrészben docz. 26-án s közkirántatja ujfaczet elestén ismételten az ifjuság javára egy nívendekei alatt elöadott szandarab és pásztorjátek — daczára a belepő jegyek igen csekély voltának — 63 k. 28 fillér kiadást fezsanitva 61 k. 24 f. tiszta hasznot hozott. Felülfizették: Jakab Antal 2 k. Gál Imre, Tallyai Imre, Tallyai Gyula és Bálint Gábor 1—1 k. Jencsik János és Szilbán Györgyne 90—80 f. Gyöffy Lajos, László Istvánné és N. N. 40—40 f. Id. Gyöffy Ferenczy, Györy Mózes és Kereszteс Sándor 30—30 f. Szombathas József 10 fillér. Valamint a szives felülfizetők, ugy a szives rendezőkön is fogadják a nyilvánosság terén is az iskola udvelőn kifejezett hálás köszönetem nyilvánitását. Gál Mihály, tanitó.

— **Az E. M. K. E.** udvarhelyvármegyei és városi fiókja folyó hó 14-én d. e. 11 órakor a vármegyeház kisebbik tanácskozó termében rendes közgyűlést tart, melyen megválasztja tisztviselőit s a szükséges más ügyekben szége irant. E közgyűlésre az igen tisztelt egyesületi tagok ezuton is meghivatnak.

— **Mükedvelöi előadás Egében**. Egében folyó hó 4-én egy tisztán szekely ifjakból alakult mükedvelöi csoportnak sikeres táncczigalommal egybekötött szinelöadást rendez, melyre a közönség figyelmét ezúton is felhivjuk. Mi hisszük, hogy a mult évi siker csak bátorditotta a törekvö székely társaságot s most még nagyobb siker fogja koronázni farádtagait. A jövedelem egyrészt az Egében Ház javára fordittatik s igy elsösorban is a tanitók jó indulataba ajánljuk a társaság törekvését és pártolását. Különben meghivók is küldetnek szét.

— **Vigyázzunk a füllérekre!** A fillér, a koronának századrésze, ujévig igen titkos, szerény életet élt, senki sem látta, senki sem fordult meg, de a hanyat sem igen ereztek. Ámde a kötelezö koronaszámitással egyidejűleg — mint tudjuk — élethelyét az uj postatarifa is, a mely a levelezö-lap árát a külföldi forgalomban 10 fillérre, a Bécsen, Ausztriában és Magyarországról öt fillérre emelte fel. Ha tehát valaki régi levelezö-lapot ir olyan külső országba, a hová eddig 2 kros levelezölapot irhatott, a helyett melle ragaszson meg egy fillérres bélyeget, mert különben a czimzettek bizettest fizetnek, a mit a postabiró nem igen szivesen tesznek.

— **Nyilvános számadás**. A Zetelakai december 25-án, 31-én és e hó 1-én tartott szemlélődésakon felülfizettek: Egy ifjuságsig 10 k., Sebestyén Mózes plebános 1 k. 50 f., Hargittai Béla közs. jegyzö 2 k., Jugo András csendőr 70 f., Biró Mihály közs. főbiró 20 f. Sebestyén Mózes 1 k., Spuller Adolf 1 k. 50 f., N. N. 50 f., Goldstein Dani 2 k., Máthé József s-jegyzö 2 k, Benedek János 50 f., Bálint Ferencz Vt. o. t. 50 fillért. A költségeken kivül megmaradt 40 korona, melyet a tanitó-testület a Tanitók Háza czimen az ottani postatakarékpénztárba helyezett el ideiglenesen.

— **A székelykereszturi 48-as függetlenségi kör** folyó hó 13-án ujévi vendégi javára a helybeli Szent-Imre termében zártkörü bál rendez, melyre a magyközönséget ez uton is meghivja. Kezdete este 7 órakor lesz és a felülfizetéseket ujságilag nyugtázzák.

— **Veletlen halál**. Vass Ferencz martonosi lakos 13 éves fia Sándor köszönhet véletlenül felakasztotta magát s még észrevették, meghalt.

— **Ihbiláló ujság a Székelyföldön**. A felhivatlos „Magyar Nemzet"-ben olvasunk ezekben a napokban a következő, nekünk is jóleső sorokat: A Marosvásárhelyi megjelenő „Szekely-Lapok" harminczádik évfolyamába lepett ez az ujszázad első napjával. Nagy szó ez, ha számbeszszük, hogy vidéki lapot ért ez a szép szerencse. Hogy az ünnepi fordulot megérhette, azt kétségtelenül a maga érdemeinek köszönheti csak. Jól szerkesztett, tartalmas, elenk lap a mi kollegánk, mely egynehány ilyen evfordulot meghár meg hiszünk. A 23 ik evfordulon ujitassál is kezdi: négyszer jelenik meg ezentul hetenként, hogy annál jobban istápolhassa a sok idegen nemzetiség köze szorult magyarság érdekeit. Előfizetési ára ugy is csak ötszázötszáz 16 korona egy esztendőre.

— **„Közigazgatási akadémiák"** cz. alatt, a vármegyenkben ez idő szerint sem hivatalos lapban egy „megrovási kaland" van irva lapunk ellen azon alakban lombol, hogy „Nyilt tér"-ben — melynek sem alakjáert, sem pedig tartalmáert — mikent az esetről-esetre megjegyzésen van — a szerkesztőség nem felelős, mult számunkban napvilágot látott egy czikk jelent meg. Már több alkalommal tapasztaltuk, hogy az illető ezidő szerint sem hivatalos lapunk miert faj a mi fejünk s épen azért nem is tartjuk szükségesnek a mik inkább ezen sőpörgetésevel bövebben foglalkozni. Közérdekü közleményekkel — hála munkatársaink ügybuzgóságának — annyira el vagyunk látva, hogy egymás felfalásra vezetheto polemikára nem szorultunk. Vegezzük tehát továbbra is megkezdett munkálodásunkat minden-dénki, a székelyföld javára. A „Nyilt-tér"-ben közlemenyket soronkint 1 koronával megszoktak fizetni s hivatkozhatnánk t. laptársunkra, hogy azokat — válogatás nélkül — meg olcsóbban is közölte, mikor azzal kiadóhivatal megbizták. Megkívánjuk jegyezni, hogy az „oklándi kettős telefon és társa"-ivai mi szolidaritust soha sem vállaltunk s az általuk legutóbbi számunkban elmondottakat nem tettük és nem tesszük magunkévá. Azt mi is óhajtuk, hogy az oklándi gazdaszinkunk egyszer és mindenkorra vege legyen. A biróság már czélye, ügye, tevékeny vezetőt nyert, most már még csak az van hátra, hogy a közigazgatás is azt nyerjen — jól lehet eddig is az volt — a fözcsapbiró szemelyében. Az ügyesség és tevékenység azonban nem az elektortól függ, a mint azt a kérdesés nyilttéri czikk keresi, mert a tudás nem a kortól, hanem az elökészülötségtol és tapasztaltságtol függ. A „praktikáns gyerkőcz" biztosan jóban bevallik, mint valami kiérdemesült. Különben a ki haragszik, annak tevékeny nincs igaza. Másfelől pedig kijelentjük, hogy sem egyszer, sem máskor semmifele polemiára nem bocsátkozunk.

— **A Székelföldi olvasó-egylet** saját könyvtára javára e hó 13-án Molnár Daniel tanitó, egyleti elnök vezetése mellett igen gazdag műsorral táncczyalmat rendez, melyre e helyen is meghivja a n. é. közönséget.

A magyar ipar.

január 6.

Harminczv ős óta beszélnek a magyar ipar fellendöteséről, de annyit soha sem emlegették az „ipar" szót, mint a mióta Hegedüs Sándor van a kereskedelmi kormány élén.

A miniszter Budapesten kezdte meg a különféle küldöttségek fogadását és minden egyes küldöttségnek tudott valami ujat mondani azokról a tervekről, melyek agyában az ipar érdekeben megfogamzottak. Aztán utra kelt, hogy sorra látogassa meg a vidéki i parvállalatokat és it aztán ujból mondott nagy beszédeket, sőt a tiszteletére rendezett bankotten is olyan szépen beszélt a magyar ipar fellendülésének feltételeiről, hogy szinte örömt volt hallgatni annak a férfinek a beszédét, a kinek minden egyes szava azt mondja el, hogy a magyar ipar ügye igazán a szíven fekszik.

Örömmel látjuk tehát most, hogy olyan férfi áll a kereskedelmi kormány élén, a ki igazán megható szeretettel viseltetik a hosszu évek óta tengődő magyar ipar fellendülése iránt; de annál megrendítőbben hat meg bennünket az a tudat, hogy a férfiakban csakis a jóakaratot vagyunk képesek felfedezni és miben sem látjuk biztositékát annak, hogy ez a sok jó akarat czélhoz vezessen.

A miniszter minden szava azt árulja el, hogy Hegedüs miniszter logikusan gondolkozó, okos ember és épen ebben látjuk mi azt a nagy tragediát, a melyben a férfiu nemes törekvése hajótörést fog szenvedni, mert egyáltalán nem tételezhetjük fel, hogy Hegedüs miniszter ne tudná azt is, hogy minden törekvése itába van ott, mon tételezhetjük fel ezt arra, hogy a sok jó akarattal dolgozó miniszter ne látná folyton maga előtt azt a zátonyt, a mely elháríthatatlan akadályokat gördit ügyesen vezetett hajója elé.

Hegedüs miniszter e szomoru viszonya közöttügy lesz, mint a bátor hajós, a ki a legnagyobb veszélyjel szemben is bátran megy előre és utjában akadályt csakis hajótörés képezhet.

Ő már rég látja azt a szirtet, a mely hátran vezetett hajóját izzé-porrá zuzza, de azért küzd és előre megy, mert ezt parancsolja a czélhoz való jutás erős törekvése.

Harminczévs kinos vergődés után mindenki meggyőződhetett arról, hogy a magyar ipar fejlődését a közös vámterület s a közös bank önző akaratlan politikája teljesen lehetetlenné tesszi.

A nyugati czivilizáció államok iparuk óriási fellendülését két körülménynek köszönhetik. Az egyik a védvám, a másik pedig az olcsó tőke. Nálunk mindkettő hiányzik. Tehát ki merné józan ésszel feltételezni, hogy e két hatalmas faktorra nálunk nincsen szükség és nálunk ezek nélkül is elérhetjük a zsenge magyar ipar fellendülését.

Az olcsó és rosz osztrák iparczikkek eláraszják piaczainkat és ezzel az áramlattal a magyar kis ipar sohasem tudott megküzdeni A kis ipar nálunk végképpen kóldusbotra jutott. Sokat tudna nekünk erről elmondani az a tizezer budapesti háztulajdonos, a számtalan munkanélküli proletár és a sok holti szolga, hordár és uraságai inas, a kik nehány év előtt még mind boldogtelen vidéki iparosok voltak és most a fővárosban keresnek menedéket, mert a vidéken az osztrák ipar beárasmálása kóldusbotot adott kezükbe.

Negyiparunk fejlődését meg drága pénz akasztja meg. De azért a számtalan panasz daczára is követelő marad a tőke, mert az osztrák forrásból jutna nemcsak hozzánk, az osztrákoknak pedig az áll érdekében, hogy iparunkat ennek segélyével is tönkre tegyék.

Hegedüs okosan és szépen beszél, de a szép beszéd csak abban ébresztheti fel a remény fénysugarát, a ki a magyar ipar fejlődésének akadályait nem ismeri.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

KÖZGAZDASÁG.

Védekezés a jégverés ellen. A viharüző ágyuk használhatóságát kipróbálta a földmivelésügyi miniszter megbizásából Roum Oszkár meteorologiai asszistens. Hét védekező vonalat szervezett és pedig Zala-, Fehér-, Vas-, Pest-, Zemplén-, Arad- és Temesmegyek bervidekein, azokon a helyeken, melyek eddig geografiai fekvésüknél és egyéb viszonyaiknál fogva valóságos jégesőfeszkek voltak. A kiserletek eredménye oda konkludal, hogy a védekezés sikerénél az eddigi rövid próbák alapján még nem lehet határozott véleményt adni. Ehez országos nagy közös akció lenne szükséges, a minek előfeltétele, hogy a bányarobbantó puskapor olcsón legyen beszerezhető. Stajerországban, a hol az ágyuval való védekezésnek szép sikere volt, a közös hadügyminiszter az előállítási áron adva, 38 forintért árulta a puskapor métermázsáját, nálunk pedig 60—70 forintot kellett érte fizetni. Nagyon kívánatos lenne, ha ebben a pontos dologban minél hamarabb intézkedés történnek.

Kereskedelem.

Az árufordami statisztikai nyilatkozatok megváltoztatása. Az államvasutak üzletvezetősége közzéteszi, hogy az árufordami adatszolgáltatás ujonnan szabályozó 86642/1899. számu kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében 1900. évi január hó 1-töl kezdve a külföldrol érkezett es oda feladott áruk statisztikai bevallásaihoz uj árunyilatkozati ujvonalnyomatok kell használni. Ennek folytán az eddig használatban volt régi 10 filléres árunyilatkozati ürlapok fenti naptól kezdve a közforgalombol kivonatnak. A felek birtokában levö és 1900. január 1-evel érvénytelenné vált ezen pénzertékü árunyilatkozati ürlapokat minden vasuti gyors- és teherárupénztár legkésöbben 1900. évi január hó 31-ig darabonkint 10 fillér értékben készpénzben visszaváltja.

Egy angol konzorczium megvette a csikszentdomokos—Bukuhavas rezbányákat.

A kamarai tiltakrók e hó 5-en a kereskedelmi miniszteriumban tartott értekezletén Sz. Szakáts Péter titkár vett részt a székely iparkamara részéről.

Szerkesztő üzenetek.

D. n. é. k. f. Lapunk szerkesztőségéhez oly sok b. u. d. k. érkezett, hogy azokra külön-külön válaszolni völl nem telik. Ezután kívánjuk tehát vissont kedves előfizetőinknek, munkatársaink, lapunk olvasói és ismerőseinknek szives hivásugat, Hálás köszönet érette! Kérjük továbbra is szives támogatásukat.

D. P. A szombori elöfizetőnag ujra választás ügyében — lenyele kedö érkezése matt — jelenleg tagokat nem vagyunk. Jövö számunkban megadjuk a kivánt felvilágositást.

F. Sz. L. Budapest. Jutalmazásdat viszonozzuk. Ohajtásdat szivesen teljesitjuk. Mult évi igéretedet nem vagyunk kösen irhatunk. Sok az elfogultságunk, Szives köszönöm!

Szekeres János rom. kath. lelkesz urnak H-Karácsonfalva. Beküldött válaszczikkeiyet csak a „Nyilt tér" ben közöthetjük — hanga és tartalmánál fogva. Szives értesitést kérjük erre nézve kiadóivatalunkhoz.

— cz — s **Uj-Verkász.** Köszönjük. A lapot megküldottuk. Szives üdvözlet.

Dr Sz. L. H.-Oklánd. Beküldött czikkelyivel levelenek leg utolsó rösse eredmében jartunk el azon kiöbnösegnek, hogy közöntokat vissza nem adunk, sem nem kuldunk. Szives üdvözlet!

Kivánosnak (b. s.) igy alakitják Sámu ur, lapunk rendes dolgozó társa ir. Az „Oklánd Kettős Telefon és Tarsai" alaiznak czikkely irojat nem nevezhetjük meg, mivel arra felhatalmazást nem nyertünk.

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. 23524—899.
alisp.

Az 1900. évi felülvizsgáló bizottságok működésére vonatkozó honvédelmi miniszteri rendelet szerint

januárius 11-ik napján,
februárius 19-ik napján,
március 3-ik napján,
április 10-ik napján,
május 9-ik napján
junius 8-ik napján } és szükség esetén a következő hétköznapokon,
julius 11-ik napján,
augusztus 3-ik napján,
október 12-ik és 25-ik
november 9-ik } napján és szükség esetén a következő hétköznapokon
december 6-ik napján van megállapitva és pedig ezen vármegye területét érdeklöttg Brassóban.

A felülvizsgáló bizottságok polgari elnöke Ürmösi Maurer Mihály es. és kir. kamarás, Brassóvármegye főispánja és helyettes polgari elnök gyanánt: dr Jeckel Frigyes, Brassóvármegye alispánja.

A felülvizsgáló bizottság a kitüzött napokon d. e. 9 órakor kezdi meg működését, hacsak a polgari elnök másképen nem intézkednek.

Ezen rendelkezést érdeklöttekkel tudomásvétel es szigoru alkalmazkodás vegett közlöm.

Székely-Udvarhelyen, 1899. évi decz. hó 27-én.

Dr Damokos Andor,
alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Sz. 24111—899.
alisp.

3 főszolgabiró és rendőrfőkapitány urnak.

A közigazgatási bizottságnak folyó havi ülésében felhivatott figyelnem az iránt, hogy a Budapestre szolgálat vegett törekvő esetleidenek hozzam tudomásirg, miszerint megfeleló alkalmazást csak az ugy nehezen találhatnak s igy oknélkül és költséges utat ne tegyenek.

Mután ezen kérdés más, az anyagi rontástól eltörö káros következményekkel is jár, melyeknek megelözése nemcsak hivatalbol, hanem humanisticus és moralis szempontbol is kötelességünk, felhivom az I. foku hatóságot, hogy ezen körülmenyt a legszeleseb körben hozza kelló modon köztudomásra s a czéltalan törekvést a lehetöségig, de mindenestére a törvenyes korlátokon belül akadályozza meg

Székely-Udvarhelyen, 1899. évi decz. hó 29-en.

Dr Damokos Andor,
alispán.

Udvarhelyvármegye alispánja,
Sz. 23832—99. alisp.

Udvarhely város polgármesztere és valamennyi közsigi elöljárósagnak.

Közhirrétetel vegett értesitem, hogy kiskülövármegyei Küllövlár és Balásztelke községekben a sertesvesz megszünvén, ezen községeki a zárlat alól felöldattak. Ellenben ugyanazon vármegyet Zsidve községben a sertesvesz járványosan follepvén, ezen község zárlat alá helyeztetett.

Székely-Udvarhelyen, 1899. evi decz. hó 27-en.

Dr Damokos Andor,
alispán.

HIRDETÉSEK.

1021. szám.
folyó 1899. évh.

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. biróságí végrehajtó közhirré teszi, hogy székelyudvarhelyi kir. járásbiróságnak V. 549/2—899. folg. számu végzése alapi Szentkeresztbanyai Lánczky Sándornak képviselve Dr Valentisik Ferencz ügyvéd alttal, kecsetkifaludi Albert István ellen 163 frt 96 kr tőke és járulékai iránti ügyben, aiperesknek Kecsetkisfaludi községben összesen 2000 frtra becsült következő javai u. m. Egy trieur rostáló gép Grepel Hugó-féle, egy tőrökbuza fejtőgep, egy gőzmozgony Siegel G. 286. számmal jelezve, ezen ingok Kecsetkisfaludi községben helyszinen a malomban **1900. évi januar hó 22-én** d. e. 9 órakor nyilvanos árverésen elfognak adatni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendok, esetleg a becsaron alul is a többet igérőknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a biróságí végrehajtónál megtekinthetök. Ezuttal felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsöbbségi jogokat érvényesitheteni vélnek, hogy elsöbbségi bejelentéseiket az árverezés kezdetéig, habar külön értesitesi nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyujtsak be, mert különben azok a végrehajtas folyamat nem gátolvan, egyedül a vételar fölösleg re fogna utasittatni.

Székelyudvarhelyi biróságí végrehajtótól.

Sz.-Udvarhelyt, 1899. deczember hó 25-en.

Biró Sándor s. k.,
kir. végrehajtó.

BOR
tiszta természetes erdélyi és magyarországi termés, melyek vétel előtt hivatalosan vegyelemezve vannak, csakis
— FERNENGEL: —
GYULA — Jóhirü pincezében
Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utcza)
kapható a következő elöny ös árakban:
Literenkent 32 krtol 1 frt-40 krig.
Tiz literen felül 28 krtol 1 frt-20 krig
Nagyban adó nélkül 56 literen felül hektoliterenkent 24 frttól 46 frtig.
Részletes árjegyzék és minta ingyen és bérmentve.

Hatóságilag engedélyezett végkiarusitás!
A vármegyeház alatt lévő **Dénes János-féle férfi- és női szövetraktár** összes készletet üzletfelhagyás folytán **mélyen leszállitott árban** teljesen kiárusitja
a tulajdonos.
— Az üzlet egészben is berendezéssel együtt eladó. —

Minden héten ujdonságok!
Képes Levelező-lapok
Kmintegy 500 féle
müvészies kivitelben
a
„Székely-Udvarhely"
kiadóhivatalában
(Betegh Pál könyvkereskedése, Kossuth-utcza) kaphatók.
Minden héten ujdonságok!

IRJUNK
Müller-féle tentával.
TÁMOGASSUK
A MAGYAR IPART!

Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsicí comp.
Ezen hiteres hazaszer ellenszik az idö megprohálásának, mert már több mint 30 év óta megbiabaló, fájdalomcsillapitó bedörzsölésekut alkalmazatik köszvenynél, csuznál, tagszaggatásnál és meghülésenél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem tiltos szer, hanem igazi népszerü hazaszer, melynek egy hazafiatlanban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti áron majdnem minden gyógyszertárban készletben van; fő raktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert tobb kisebbértékü utánzat van forgalomban. Ki nem akarnegkárosuni, az minden egyes üveget „Horgony" vöttjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint nem valódit utasitsa vissza.
RICHTER P. AD. és társa, BUDOLSTADT
cs. és kir. udvari szállitók.
Raktár, hol illatszban kapható: Kovacs Armin gyógyszertárban Székely-Udvarhelyt.

Sz. 19887—899.
szb.

Pályázati hirdetmény.

Az Udvarhelymegye területén székely-kereszturi járásban V-ik csoport alatt foglalt községek részeül es pedig Szent-Erzsébet, Kis-Solymos és Oláh-Andrásfalva 2560 lakóssal biró körbabai állás megüresedven, annak betöltése végett ezennel pályázatot hirdetek.

Javadalmazása: 1. 50 frt rendes fizetés.
2. 20 frt lakbér illetmény.
3. Minden szükséges közreműködeséért 1 frt díj vagy természetben egy véka gabona.

Felhivatnak ennek folytán mindazok, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy folyamodványaikat **1900. évi január hó 15-ig** alólirthoz annál is inkább adják be, mert a késöbb beérkezettek figyelembe nem vétetnek.

Székely-Keresztur, 1899. december 15-én.

Gálffy Kálmán,
főszolgabiró.

Nyomatott a kiadótulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt 1900.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.